

Jak na korektury v pdf

*(zejména pro potřeby komunikace
na ose redaktor–sazeč v nakladatelství)*

v. 04

© Nakladatelství Karolinum, 2016.
Možno volně šířit s uvedením zdroje.

Obsah

Co je pdf korektura?	2
Nástroje: kde je najdu?	3
Nástroje: co je co?	4
Na co nemáme nástroj?	10
Co když potřebuji...	11
Jednoznačnost a kompetence	12

...
píší se zásadně černým
pro změnu v textu se
stejně výši, co nejbliže
ena označujeme svíslou
okraji textu, kde k ní
že řádek nebo blízkou ní
značek. U více chybných
vodorovnou čárkou na-

1 m
lé tá pí
pých př

...
se škrta
poslední písmeno a po
správný text. Přeby
škrta
s kolmicemi na kon
téže značky znak pro
Scházející písm
které po straně vedle
chybějící písmeno.

1 nš

...
žijeme? znamének. Chy
kou pro spojení nebo
mezery mezi řádky, ale
třeba v souvislém textu
řády. Podobnou čárou
pození slov nebo písmen.
očíslváním správným
í na okraji listu. Chyb
na okraji a při
má-li být slovo vysazeno
ne je a po straně napi
správné pořadí řádek
ek podle správného po-

1 no

pro ně
dalších

Há
kur.

Co je pdf korektura?

V dnešní době bohužel má výraz „korektura v pdf“ – bez podrobnější domluvy – až příliš mnoho různých významů. Znamená např.:

- klasickou papírovou korekturu oskenovanou do pdf dokumentu;
- „klasickou korekturu“, kdy místo tužky a papíru je použita ke kreslení značek do pdf myš, prst nebo pero tabletu;
- „klasickou korekturu“, kdy se korektorské značky vkládají do pdf pomocí nástroje Adobe Readeru nazvaného razítko (hodně rozšířené v anglosaském světě);
- korekturu provedenou korekturními nástroji Adobe Readeru;
- korekturu provedenou do pdf pomocí komentářů, „žlutých lístečků“;
- atd.

Cílem tohoto návodu je ukázat uživateli, jak pro korekturu do pdf využít *korekturní nástroje Adobe Readeru* a jak zachovat základní rys klasické korektury, jednoznačnost a systematickosti, i v elektronickém médiu.

Paleta možností, kterými lze vyznačovat změny v pdf, je v prostředí Adobe Readeru nezměrná: začíná značkou pro škrta a končí např. vkládáním příloh k textu nebo multimediálním komentářem.

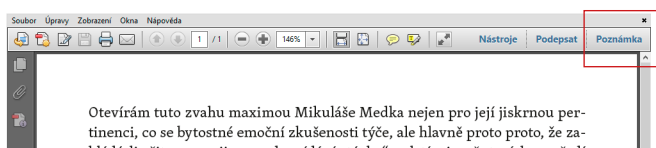
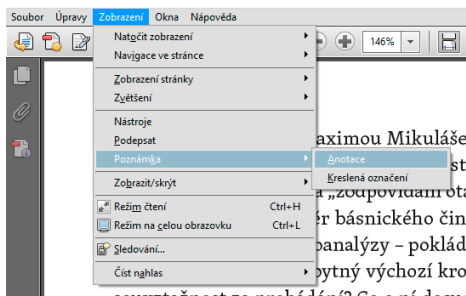
Tento návod však vybírá jen takové nástroje, které poslouží v prostředí normované výměny rukopisů (tedy např. nakladatelství) a které vytvářejí uživatelsky pohodlnou alternativu k papírové korektuře.

Nástroje: kde je najdu?

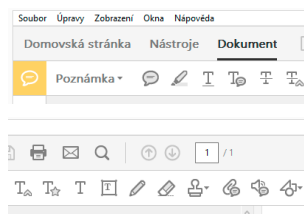
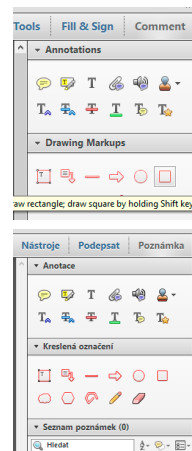
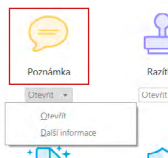
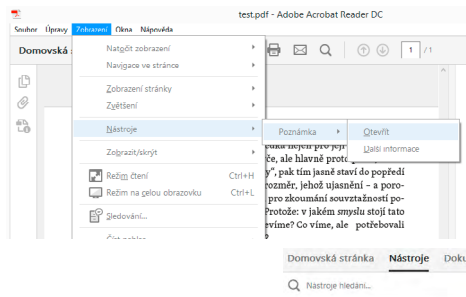
Na korekturu v Acrobatu potřebujete program Reader od Adobe, ideálně v novější verzi, tj. 11 nebo DC, ve starších nemusí být nástroje a panely na stejných místech, byť fungovat by měly podobně.

Ke korekturním nástrojům se dostaneme přes menu Zobrazení > Poznámka (11) nebo Zobrazení > Nástroje > Poznámka (DC), příp. přes panel Poznámka (v anglické verzi Comment; 11) či Nástroje > Poznámka (DC).

TIP Existuje řada placených i bezplatných alternativních prohlížečů pdf souborů, které také nabízejí korekturní nástroje: je však třeba před jejich použitím ověřit, zda dávají na straně sazeče stejný výsledek jako korektury v Readeru. Bez tohoto ověření je prosím nikdy nepoužívejte!

Reader 11 (nahore) a DC (dole)

Nástroje: co je co?

Princip pdf korektury je podobný principu korektury papírové: označíme (myši) závadné místo, vybereme ikonu nástroje (analogie s korektorskou značkou) a vyznačíme opravu.

Ne všechny nástroje jsou vhodné pro potřeby knižních korektur; nejčastěji používané najdete vysvětlené vpravo (s ikonami z Readeru 11 i DC).

TIP *Jednotlivým nástrojům lze také přiřadit klávesové zkratky; vysvětlující panel se otevře po kliknutí na tuto ikonu:*

POZOR! *Je důležité, aby pdf korektury byly vždy zanášeny do JEDNOSTRÁNKOVÉHO pdf. V pdf dvojstránkovém totiž Reader postupuje nelogicky, chápe protilehlé řádky dvojstrany jako pokračující jeden řádek, a korektura je pak pro obě strany nepřehledná!*

Nástroj na **vložení** textu: na místo kurzoru vloží slovo, větu, cokoli – do okna vepíšeme požadovanou vsuvku.

Nástroj pro **nahrazení** textu: myši označíme text, který má být nahrazen jiným, a nový text vepíšeme do okna.

Nástroj pro **škrt, deleatur**. Myši vyznačíme text, který má být smazán.

Nástroj pro **barevné podtržení textu**. Hodí se například pro vyznačení nějaké globální změny, kterou na začátku korektury v komentáři popíšeme: např. „vše podtržené nahrad kapitálkami“.

Podobně lze na jeden typ globální změny použít i nástroj na „zažlucení textu“: a opět je třeba ho pomocí komentáře popsat – např. „vše takto označené sázej jako motto“.

Nástroj pro **poznámku spojenou s textem**. Pokud potřebujeme text komentovat nad rámeček korekturních nástrojů (např. „v celé větě příliš úzké mezery“, „zde použít jiný font“ ap.), vyznačíme ho myši a komentář napíšeme do okna.

Tento nástroj je také vhodný pro označení změny řezu: označíme text a do komentáře napíšeme např. „kurziva > tučný“.

Pozor, toto není nástroj pro textovou korekturu, jde o komentář. Není svázaný s určitým místem a hodí se proto pro obecné poznámky, např. „na tuto stranu umístit kamkoli obr. 26 a 27“. Neměl by být umístěn do textu, ale na vyhrazené místo, kde nebude kolidovat s korekturními nástroji (roh stránky ap.).

V žádném případě **neslouží** k textové korektuře: nelze tedy např. ke slovu „kontext“ přidat komentář s textem „nahrad za: komplex“, na takovou opravu je třeba použít vhodný textový nástroj – nástroj pro nahrazení textu.

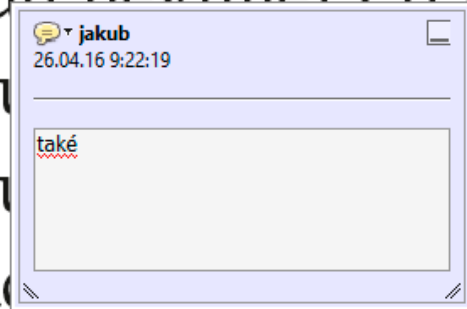
Více k tomu např. toto video.

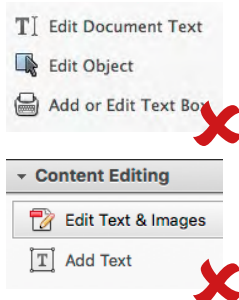
Nástroj na **vložení** textu: na místo kurzoru vloží slovo, větu, cokoli – do okna vepíšeme požadovanou vsuvku.

Co o ní dosud nevíme? Co vím
snit a prohlou
ychoanalýzou
řivou nebo k
lečk
včetně těch nejracionálnějších
ch můžeme předpokládat (p

POZOR! V placených verzích Acrobatu existuje nástroj, který umožňuje přímo přepisovat text v pdf, podobně jako když píšete ve Wordu. Pro korekturu je zcela nevhodný: nezanechává po sobě stopu a korektura je tedy zcela neviditelná, odhalitelná jen srovnáním původního a nového textu!

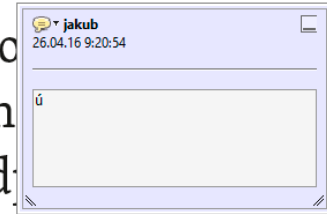
Nástroj pro **nahrazení** textu: myší označíme text, který má být nahrazen jiným, a nový text vepíšeme do okna.

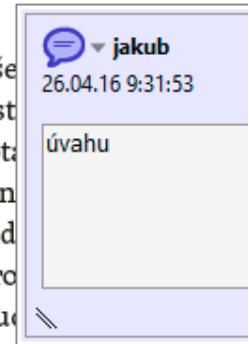
TIP V papírové korektuře rozhoduje ekonomičnost a přehlednost: měníme-li jedno písmeno ve slově (zvaha > úvaha), vyznačíme právě a jen ono jedno písmeno. Stejně to můžeme udělat i v pdf korektuře, tady je ale ekonomičtější vynačit celé slovo: sazeč jen dvakrát klikne a slovo překopíruje, nemusí složité vyznačovat jedno písmeno: celý zásah je rychlejší.

to **zva**hu maximou Mikuláše
se bytostné emoční zkušenost
kladá-li přitom poezii na „zodpovídání ot
epistemologický¹ rozměr básnického čin
vnání s posláním psychoanalýzy – poklád
ezie a nevědomí za nezbytný výchozí kro
souvztažnost za probádání? Co o ní dosu
bychom lépe ozřejmit, upřesnit a prohloubit?

Otevírám tuto **zva**hu maximou Mikuláše
tinenci, co se bytostné emoční zkušenost
kladá-li přitom poezii na „zodpovídání ot
epistemologický¹ rozměr básnického čin
vnání s posláním psychoanalýzy – poklád
ezie a nevědomí za nezbytný výchozí kro
souvztažnost za probádání? Co o ní dosu
bychom lépe ozřejmit, upřesnit a prohloubit?

Tušíme, anebo poučení psychoanalýzou už víme, že za jak
intelektuální činností – tvořivou nebo kognitivní, uměleck
vědeckou – a jejími výsledky včetně těch neiracionálnějších

Nástroj pro **škrt, deleatur**. Myší vyznačíme text, který má být smazán.

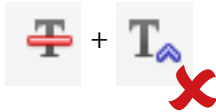

Na rozdíl od předchozích nástrojů nedoprovází škrt žádné okno: musí být tedy jednoznačný.

pro její jiskrnou p
vně **proto** proto, že
jasně staví do popř
lož ujasnění – a p
nání souvztažností
jakém *smyslu* stojí t
víme, ale potřebo

pro její jiskrnou per
ně ~~proto~~ proto, že za
jasně staví do popředí
lož ujasnění – a poro
ání souvztažností po
jakém *smyslu* stojí tato
víme, ale potřebovali

POZOR! Častou chybou je *redundance*: místo použití jedné značky pro náhradu textu za jiný jsou použity značky dvě, nejprve škrt, a pak vložení nového textu. Právě pro *ekonomičtější a přehlednější korekturu* nabízí Reader značku náhrady, která oba kroky slučuje do jednoho.

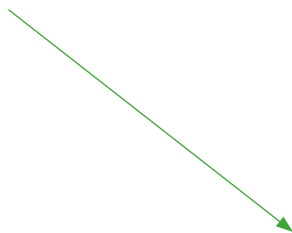
Nástroj pro **barevné podtržení textu**. Hodí se například pro vyznačení nějaké globální změny, kterou na začátku korektury v komentáři popíšeme: např. „vše podtržené nahrad kapitálkami“.

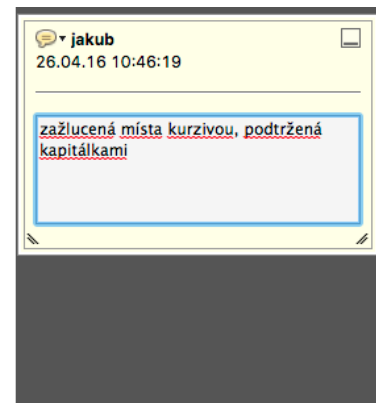
Podobně lze na jeden typ globální změny použít i nástroj na „zažlucení textu“: a opět je třeba ho pomocí komentáře popsat – např. „vše takto označené sázej jako motto“.

Toto je komentář v rohu stránky podávající legendu k vyznačeným změnám.

Otevírám tuto zvalu maximou **Mikuláše Medka** nejen pro její jiskrnou per-
tinenci, co se bytostné emoční zkušenosti týče, ale hlavně proto proto, že za-
kládá-li přitom poezii na „zodpovídání otázky“, pak tím jasně staví do popředí
epistemologický¹ rozměr **básnického činu**, rozměr, jehož ujasnění – a poro-
vnání s posláním psychoanalýzy – pokládám pro zkoumání souvztažností po-
ezie a nevědomí za nezbytný výchozí krok. Protože: v jakém *smyslu* stojí tato
souvztažnost za probádání? **Co o ní dosud nevíme?** Co víme, ale potřebovali
bychom lépe ozřejmit, upřesnit a prohloubit?

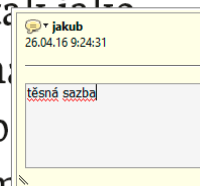
Nástroj pro **poznámku spojenou s textem**. Pokud potřebujeme text komentovat nad rámec korekturních nástrojů (např. „v celé větě příliš úzké mezery“, „zde použit jiný font“ ap.), vyznačíme ho myší a komentář napíšeme do okna.

Tento nástroj je také vhodný pro označení změny řezu: označíme text a do komentáře napíšeme např. „kurziva > tučný“.

nomi sepe ozřejmit, upřesnit a promloubit:

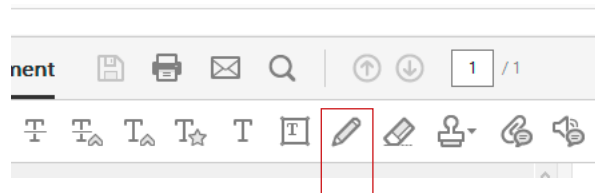
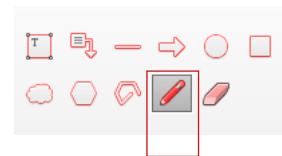
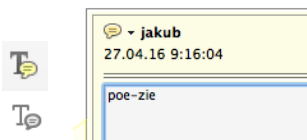
ušíme, anebo poučení psychoanalýzou už víme, že za jakoukoli myslitelnou
elektuální činností – tvořivou nebo kognitivní, uměleckou, právě tak i te
eckou – a jejími výsledky, včetně těch nejracionálnějších, nejracion
ích a nejtechnologičtějších, můžeme předpokládat (nemůžeme nep
dat) podstatné hlubinné působení nevědomých sil a účinky jejich m

Na co nemáme nástroj?

Přestože je princip pdf korektury systémový, resp. se o systém snaží, nemá za sebou tak dlouhou tradici jako korektura papírová a tak se vyvíjí a doplňuje.

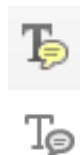
Na některé jevy také jednoznačný nástroj nemá: například **špatné dělení slov**. Řeší se např. komentářem svázaným s textem, ale dá se řešit elegantněji nástrojem na kreslení: což je „tužka“, kterou změnu jednoduše vyznačíme, „myší namalujeme“. Najdete ji v dalším panelu s kreslicími nástroji:

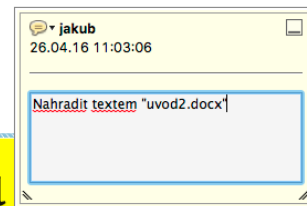
Otevírám tuto zvažu maximou Mikuláše Medka nejen pro její jiskrnou pertinenci, co se bytostné emoční zkušenosti týče, ale hlavně proto proto, že zakládá-li přitom poezii na „zodpovídání otázky“, pak tím jasně staví do popředí epistemologický¹ rozměr básnického činu, rozměr, jehož ujasnění – a porovnání s posláním psychoanalýzy – pokládám pro zkoumání souvztažností poezie a nevědomí za nezbytný výchozí krok. Protože: v jakém smyslu stojí tato souvztažnost za probádání? Co o ní dosud nevíme? Co víme, ale potřebovali bychom lépe ozřejmit, upřesnit a prohloubit?

Co když potřebuji...

...vložit několik odstavců nového textu? Přestože nástroj na vložení textu umožňuje vložit libovolně dlouhý text, a lze do něj nakopírovat i text s formátováním, tedy např. s řezy, práce s ním na straně sazeče není pohodlná: je lepší odkázat pomocí komentáře svázaného s textem na externí soubor v docx, např. takto:

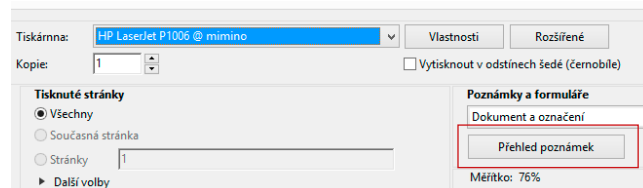

...jí jiskrnou
to proto, že za-
staví do popředí

...vyznačit obrovské množství korektur, desítky na stránku, a korektura v pdf se mi jeví nepřehledná? Pak se bude sazeči jevit ještě nepřehlednější. Domluvte se s ním na dodání nového textu v docx a znovuzalomení příslušné pasáže a žádnou korekturu nedělejte.

...korekturu v pdf vytisknout? Adobe Reader umí dokument s pdf korekturami vytisknout tak, že po každé stránce s textem vloží stránku s korekturami a očíslovanými odkazy na ně. Stačí aktivovat v tiskovém dialogu.

Jednoznačnost a kompetence

Stejně jako papírová korektura musí být i ta v pdf **jednoznačná**.

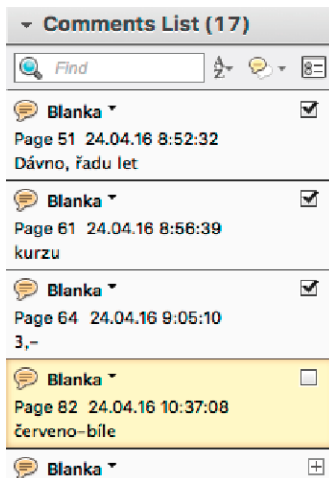
Pokud jde o korekturu určenou z redakce do rukou sazeče, **nepatří do ní** žádné komentáře místo nástrojů („*laskavě ze stojatého udělejte ležaté*“), volby k rozhodování („*tady buď vynechat xxx, nebo doplnit xxx, příp. xxx*“), řečnické otázky a vůbec subjektivní glosy („*takto???*“), kompetenčně nepatřičné pokyny („*projděte všechna data narození a...*“) či nejasné formule („*titulky sebevědoměji!*“) nebo pokyny v cizích jazycích („*переместить ego на странице 26*“).

Dostane-li redaktor korekturu v pdf od autora, **musí** zajistit, aby odpovídala požadavkům na pdf korekturu, tedy nevhodné komentáře nahradit vhodnými nástroji, nejednoznačná místa zjednoznačnit, pokyny a přání převést na korekturu a vyloučit z ko-

rektury vše, co tam nepatří nebo co spadá do redakční fáze.

Není samozřejmě potřeba, aby redaktor vždy a za všech okolností otrocky napravoval být jen detailní odchylky od domluveného systému – stačí, když se domluví se sazečem, že ten takou korekturu přijme.

Sazeč zodpovídá za řádné zanesení všech korektur: je na něm, aby si to zkontroloval. Acrobat k tomu nabízí

panel s náhledem všech korektur, v němž si sazeč může krok za krokem odškrtnávat provedené korektury.

(Existují dokonce softwarová řešení, která umí sama od sebe překlomit korektury z pdf do InDesignu a sazeč je pak zanese ještě rychleji; tím spíš je ale důležité dodržet jednotu a systém v práci s korekturními nástroji.)

